

Malmulte konatas la rolo de Jespersen en la „senmaskigo” de la Ido-aŭtoro. En siaj memoraĵoj li priskribas, ke, dum iu kuna vespermanĝo de la Delegitaro, Louis de Beaufront „kun miksaĵo de aroganteco kaj modesteco” rakontis, ke li mem estis kreinta lingvoprojekton „Adjuvanto”, kiun li tamen forĵetis por fidele servi al Zamenhof. Sekvas historio pri letero de Couturat, missendita en februaro 1908 al Jespersen. Tiu miris, ke ĝi ne komenciĝas per kutima „Cher ami” (kara amiko), sed per formala „sinjoro”, kaj plulegante li miris pli kaj pli, ĉar la vera adresito, laŭ lia kompreno, estis „Ido”, kiu, kiel Jespersen konkludis el detaloj, estis neniue alia ol Beaufront. Bedaŭrinde, la fakto, ke Beaufront asertis esti markizo, donis al li aŭreolon de malfidindeco. Jespersen estis tiom ŝokita pri la kredata perfido de Beaufront (nome ke reprezentanto de Esperanto proponas Idon), ke li, laŭ propraj vortoj, pripensis rompi ĉiujn rilatojn kun la mondlingva movado. Intertempe eĉ la prezidanto de la Delegitaro Wilhelm Ostwald skribis al Couturat pri sia intenco abdiki, ĉar li aprobis nek Idon, nek la politikon de Couturat. Tiu ĉi do devis agi tre singarde – male al li, Beaufront ne havis multon por perdi. Couturat do unue konfirmis la suspekton de Jespersen, ke „Ido” estas Beaufront. Finfine, en majo 1908, Beaufront mem oficiale proklamis sin esti aŭtoro de Ido. Ke la vera aŭtoro de Ido estis Couturat mem, malkovriĝis nur longe post lia morto, kiam lia vidvino disponigis liajn manuskriptojn al Ric Berger.

Ankaŭ Jespersen rimarkis kelkajn malfortajn punktojn de Esperanto, ekzemple la neprecizecon de vortfarada teorio, kaj konstatis, ke ĉiuj artefaritaj lingvoj havas problemojn kun tro rigore starigitaj reguloj. Al la Bulonja deklaro kaj starigo de Fundamento de Esperanto (1905) li reagis per sia deklaro en idista revuo „Progreso” (I/1, 1908: 8): *„Estas en natureco de lingvo, natura aŭ artefarita, ke ĝi ekzistas nur per kaj por la homoj, kiuj uzas ĝin por komuniki siajn pensojn al aliaj personoj. Ĉiu individuo povas enkonduki en ĝi ŝanĝojn, konscie aŭ nekonscie. Se li trovas neniun, kiu lin imitas, lia novigo estas per tio mem mortinta. Se, kontraŭe, li trovas imitantojn, aŭ se la sama novigo estas uzata sendepende de pluraj, ĝi iĝas regulo, despli ke ĝi estas pli ofte uzata. Estus ŝtonigi lingvon, voli starigi unu solan libron kiel regulon neŝanĝeblan por ĉiuj kaj por ĉiam. Same, sola persono aŭ akademio, eĉ se ĝi estus elektita de ĉiuj registaroj de la mondo civilizita, povas neniam ordoni leĝojn absolutajn kaj netuŝeblajn en temo de lingvo, kian ajn aŭtoritaton ĝi posedas por doni konsilojn por la plej bona uzado.”*

En aŭgusto 1908, post la UK en Dresdeno, kie fondiĝis Akademio de Esperanto, danaj esperantistoj organizis postkongreson en Danlando. Tiam Zamenhof renkontiĝis kun Jespersen en Kopenhago kaj ĝentile klopodis konvinki lin kunlabori kun esperantistoj, kiuj – laŭ la opinio de Zamenhof – ne estas tiom malamikaj al ŝanĝoj, kiom ili ŝajnas. Jespersen, kiun Zamenhof impresis tre simpatie, tamen substrekiis, ke lia aliro estas ne persona, sed science praktika. Ili disiĝis en reciproka respekto. Ankaŭ la sekretario de la pariza CO Gabriel Chavet proponis al Jespersen, ke li iĝu membro de la Lingva Komitato de Esperanto, ĉar lia sciencista aŭtoritato certe helpus al ties prestiĝo. Eĉ tiam Jespersen ĝentile rifuzis: kvankam li persone ne simpatiis kun Beaufront, li vidis en Ido, konforme al sia teorio de lingva evoluo kaj progreso, pozitivan lingvan naturaligon, kion li poste plifortigis per sia propra projekto.

En 1909 fondiĝis la „Uniono di l’ amiki di la linguo internaciana” (ULI). Jespersen, kiel la ununura lingvisto, akceptis gvidi la Akademion de Ido kaj plenumis tiun postenon ĝis 1911. Kiel evidentiĝas el privataj leteroj de Jespersen al Ostwald, li havis malfacilaĵojn